

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Ook via internetconsultatie.nl ingediend

Datum : 21 augustus 2025
Onderwerp : Vewin reactie Milieuprestatie-eisen
GWW
Ons kenmerk : 96476/LD
Voor informatie : Louis-Philippe Dres
dres@vewin.nl
06 83 06 00 89
Bijlage(n) : -
CC : -

Beste heer, mevrouw,

Op 10 juli is de internetconsultatie geopend om te reageren op het wetsvoorstel met betrekking tot het wijzigen van de Wet milieubeheer in verband met de invoering van de verplichting tot het stellen van milieuprestatie-eisen in aanbestedingen voor grond-, weg- en waterbouwwerken (GWW). De wijzigingen in het wetsvoorstel zijn van invloed op speciale-sectorbedrijven, waaronder drinkwaterbedrijven volgens de Aanbestedingswet 2012. Vewin, de Vereniging van waterbedrijven in Nederland maakt graag gebruik van de mogelijkheid om hierop te reageren.

In de internetconsultatie worden drie vragen gesteld:

1. Steunt u dit wetsvoorstel en de maatregelen hierin?
2. In hoeverre dragen de maatregelen in dit wetsvoorstel bij aan eenduidigheid in het inkopen met milieuprestatie-eisen en het verminderen van de milieu-impact in de GWW-sector, vergeleken met de huidige situatie?
3. Zijn er punten die u mee wil geven om het wetsvoorstel te verbeteren?

Vewin zal hierna de geformuleerde vragen beantwoorden.

1. De drinkwatersector steunt dit wetsvoorstel en de opgenomen maatregelen.

De drinkwatersector is positief over dit wetsvoorstel. De drinkwatersector denkt hiermee enorm bij gebaat te zijn om de transitie naar duurzaam aanbesteden te versnellen. Dit wetsvoorstel biedt voor de sector een soort ondergrens van duurzaamheidsaspecten die meegenomen dienen te worden bij aanbestedingen bij GWW-werken. Het kan daarmee extra handvaten bieden voor de sector om meer duurzaam te gaan aanbesteden. Het stellen van milieuprestatie-eisen biedt duidelijkheid bij aanbestedingen zodat partijen gericht kunnen investeren in milieubewuste producten. Dit zorgt voor duurzame innovaties die het milieu ten goede komen.

Dit wetsvoorstel regelt ook dat aanbestedende diensten en speciale sector-bedrijven verplicht worden om milieuprestatie-eisen te stellen aan de meest milieubelastende materialen of producten in GWW-werken. Vewin is het eens dat het om milieuprestatie-eisen gaat (en niet enkel CO₂-eisen, dit geeft een bredere blik) en dat deze eisen voor de hele levenscyclus gaan gelden. Een andere insteek zou minder effectief zijn geweest. Hiermee wordt het aanbesteden voor speciale-sectorbedrijven niet makkelijker, maar wel uitdagender. Hoe duurzamer het materiaal of ontwerp, hoe groter de kans op gunning.

Het verzoek van Vewin is om bij het opstellen van de algemene maatregelen van bestuur rekening te houden met de specifieke context van drinkwaterbedrijven. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met de beschikbaarheid van duurzame alternatieven voor materialen die kenmerkend zijn voor de drinkwatersector, bijvoorbeeld specifieke leidingsystemen of installaties.

De aard van de GWW-werken (zoals leidingaanleg en -vervanging) wijkt namelijk af van grootschalige infrastructurele projecten door waterschappen, gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat.

De drinkwatersector doet onderzoek naar diverse mogelijkheden om duurzamere materialen te gebruiken. Een voorbeeld hiervan is een biobased waterleiding. Voor de productie van de biobased leidingen zijn de gebruikte grondstoffen voor het PVC niet afkomstig uit een fossiele bron (aardolie), maar uit hernieuwbare bronnen zoals suikerriet, houtpulp en gebruikt frituurvet. Suikerriet en bomen nemen CO₂ op bij hun groei en bij de verwerking tot kunststof komt deze CO₂ weer vrij. De netto CO₂-besparing kan oplopen tot wel 90%.

In het landelijke initiatief Blauwe Netten, wordt door negen Nederlandse drinkwaterbedrijven samengewerkt aan een materialenpaspoort voor drinkwaterleidingen. Dit maakt het makkelijker om aan het einde van de levensduur van een object de materialen te hergebruiken of te recycleren, in plaats van ze als afval te beschouwen.

Infrastructuur

De drinkwaterbedrijven stellen grotendeels minimale eisen aan aannemers zoals: CO₂-prestatieladder, MVO-prestatieladder, ISO 14001, Afvalregistratie conform de duurzaamheidsdoelstellingen afkomstig uit de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), Prestatieladder sociaal ondernemen (SROI), etc.¹ Daarnaast kopen een aantal drinkwaterbedrijven zelf materialen in en leveren zij die aan de aannemers om te verwerken. Aan de materialen worden al eisen gesteld:

- Levensduur minimaal 50 jaar.
- Environmental Product Declaration.
- Minimaal eisen R-ladder = recycleren.
- Biobased toevoeging.
- Cradle to Cradle coating (bio).
- Lijmen wordt bijna niet meer gedaan door drinkwaterbedrijven, deze werkwijze wordt aangepast, waardoor deze stoffen niet meer in het milieu komen.
- Drinkwaterbedrijven gebruiken materialen die geen toxicologische stoffen afgeven aan het drinkwater en het milieu.
- Afvalreductie.

---

¹ Deze genoemde lijst is niet-uitputtend.

Ondergrondse installaties

Binnen de drinkwatersector zijn bepaalde stoffen zoals beton een veel besproken onderwerp, maar beton zorgt ook voor het goedhouden van ons drinkwater. Daarom is het niet altijd simpel om over te stappen naar een materiaal dat beter presteert. Drinkwaterbedrijven bouwen pompstations voor 50 jaar, maar meestal voor langere tijd. Hoe er gebouwd moet worden is vastgesteld in een PVE/bestek waar de Drinkwaterwet ook een belangrijke rol speelt. Dat zijn veelal eisen waaraan voldaan moet worden.

2. De drinkwatersector is van mening dat dit wetsvoorstel een belangrijke bijdrage levert wat betreft eenduidigheid.

Dit wetsvoorstel kan een belangrijke bijdrage leveren op het gebied van eenduidigheid. De drinkwaterbedrijven zien doorgaans nog best hoge 'transactiekosten' doordat (a) drinkwaterbedrijven als publieke opdrachtgever een duurzaam alternatief zoeken, maar het marktaanbod en kennis in de markt gering is en (b) marktpartijen een duurzaam alternatief willen bieden maar niet weten in hoeverre hier vraag naar is. Deze onduidelijkheid vertraagt de transitie, wat dit wetsvoorstel ook schetst. Eenduidigheid (en vooral ook de wettelijke prikkel) zouden hierbij kunnen helpen.

De drinkwatersector is blij dat zij niet aan hun lot worden overgelaten. De wetgever zal een ondersteuningspunt gaan inrichten voor de toepassing bij wettelijke verplichtingen. Het inrichten en oprichten van een ondersteuningspunt wordt gedaan voorafgaand aan implementatie om partijen erbij te helpen. Door samen eisen stellen, samen oefenen en samen aanscherpen wordt de onduidelijkheid voor zowel aanbesteders als aannemers steeds kleiner.

Waar drinkwaterbedrijven zich zorgen om maken bij dit wetsvoorstel is dat het steeds moeilijker wordt om voldoende inschrijvers te krijgen voor materialen, chemicaliën en aannemers, omdat al zoveel eisen vastliggen in de 'Selectie eisen en Programma's van eisen'. Milieu is zeker een belangrijk onderwerp. De hoeveelheid erkende aannemers met een onderscheidend vermogen is veel kleiner geworden ten opzichte van 12 jaar geleden. Bij iedere aanbesteding is van belang om zoveel mogelijk creativiteit vanuit de organisatie te gebruiken om te bepalen wat drinkwaterbedrijven belangrijk vinden en hoe vragen zij dit aan aannemers.

3. Punten vanuit de drinkwatersector om het wetsvoorstel te verbeteren.

Vewin heeft een aantal aandachtspunten waar het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) rekening mee moet houden en een vraag. De vraag vanuit de drinkwatersector is: "faciliteert het ondersteuningspunt ook opleidingen voor het personeel van speciale-sectorbedrijven om hiermee aan de slag te kunnen?"

Het eerste aandachtspunt is dat in het wetsvoorstel IenW geen rekening houdt met de herziening van de moederrichtlijnen door de Europese Commissie (Commissie). De volgende richtlijnen worden geëvalueerd door de Commissie:

- Richtlijn 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten;
- Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten;
- Richtlijn 2014/25/EU betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten.

De verwachte uitkomst hiervan is dat de aanbestedingsrichtlijnen worden versoepeld in tegenstelling tot de wensen/behoefte om aanbestedingen meer (en minder vrijblijvend) te laten bijdragen aan duurzaamheid en (andere) sociale doelstellingen op nationaal niveau. Ook in het kader van verlichting van administratieve lasten voor beide partijen. Het is daarom essentieel om de uitgangspunten van dit wetgevingstraject aan te sluiten bij de uitkomsten van de evaluatie van de richtlijnen om tegenstrijdigheden in wet- en regelgeving te voorkomen. De verwachting is dat het definitieve evaluatierapport in Q3 of Q4 van dit jaar wordt gepubliceerd door de Europese Commissie.

Het tweede aandachtspunt is dat de opgestelde handreikingen in overleg met IenW, de verschillende bouwsectoren en de drinkwatersector nodig zijn die ter ondersteuning geraadpleegd kunnen worden. Deze handreikingen dienen duidelijk en bruikbaar te zijn voor de drinkwatersector en aannemers.

Het derde aandachtspunt is dat het ook noodzakelijk is om de genoemde uitgangspunten in de Memorie van Toelichting te blijven toepassen. Vewin refereert naar de uitgangspunten van proportionaliteit, betaalbaarheid en technische haalbaarheid. Daarnaast acht de drinkwatersector de vrijheid in het bepalen van de zwaarte van de criteria cruciaal om de criteria langzaam maar wel zeker in het regulier aanbestedingsproces te implementeren, de zogenaamde sunrise methode.

Het vierde aandachtspunt gaat over het feit dat er aandacht dient te zijn voor heldere overgangsregelingen en realistische implementatietermijnen, om de drinkwatersector niet op korte termijn in de problemen te brengen daar waar innovatie of beschikbaarheid van milieuvriendelijke materialen achterloopt. De eisen worden tweejaarlijks geëvalueerd, er moet ruimte zijn voor uitzonderingen voor sectoren binnen sectoren via de Amvb's en dit moet worden voorzien van onafhankelijk advies van een adviescommissie.

De drinkwatersector biedt zich graag aan om mee te denken tijdens het proces voor het opstellen van de algemene maatregelen van bestuur voor infrastructurele projecten die de openbare drinkwatervoorziening kunnen raken.

Met vriendelijke groet,

drs. J.H. de Groene
Directeur